

Nrő. 40.

A' FELS. R. TSASZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Májusnak 19-dik napján 1795
esztendőben.*

Lengyel Ország.

Sokkal többet szenvedtek a' szegény Lengyelek az utolsó revolutiónak kezdetétől fogva, mint az előbbi revolutiókban. Ezekben a' hazafiak nyomorgatták egymást; az utolsóbban pedig a' a' hazafiakon kívül az idegen nemzetbéli hadi seregek is sanyargatták őket, 's olly inségbe ejtették, mellyből nem egy hamar, nem is egy könnyen fognak ki szabadúlni. Mások felett panaszkodnak az Oroszok ellen; a' kik; a' mint néhány *Warsóviai* levelek bizonyították; tsaknem az utolsó falattyaikat is ki ragadták szájaikból; e' mellett bozszúsággal; gyalázattal; és mitiden gonosznan nemével illették őket. Akármint viházták a' vezérek; akármelly keményen tilal-

mazták a' szegény lakosoknak meg sértéseket, keveset használhattak, mivel mindenütt magoknak jelen lenni nem lehetett, csak annyiba hajították a' ki adatott tilalmazó parantsolatokat, mintha nem is látták, nem is hallották volna. — A' lakosok gyakorta való panaszaiuknak meg enyhítésére, azt a' rendelést tette *Buxhövden* Orosz Generális, hogy minden Lengyel tartományok Commissáriusokat rendeljenek, a' kik akárhová marsirozzanak az Orosz seregek, akár nagy, akár kis tsapatban mennyenek, mindenütt, mindenkor, 's minden nyomaikban kövessék őket, és semmiképen ne engedjék bofzításággal illetni a' lakosokat.

Ugyan ez a' nevezett Orosz vezér azt a' parantsolatot hirdetette ki leg közelébb *Warsóvia* városában, hogy minden ottan múlató idegen személyek tanú bizonyság levelet szerezzenek magoknak, különben meg fogatván keményen meg fognak büntettetni. *Chelmben* ki doboltatott, hogy minden birtokos urak szorgalmatosan vigyázzanak jobbágyaikra, mivel tessék szántó földjeiket, és vetéshez való maggal is segítsék a' szegényeket. Ugyan oda, tudniillik *Chelmbé* igen sok réz pénzrel tellyes hoördök küldettek. Ennek a' réz pénznek egyik oldalán a' Császári tziher, úgymint, a' fekete sas, 's alatta néhány zászlók vagynak fel mettzetve, illetén felül irással: *Monet. Aer. Exercit. Caes.* a' másik oldalán pedig ez: *III Grossi Polon. 1795*; és már ennek a' pénznek a' neve is folyamatosan vagyon Lengyel Országának azon tartományjaiban, a' mellyekben Ausztriai seregek fekülznek.

A' ki Lengyel Országának fekvését, földjének minémüséget, productumait, más tartományokkal való egyesülését, kereskedésbéli szövetségét fundamentomosan érti és esméri; éppen nem tsudálkozik jelenvaló szomorú és nyomorúságos állapottyán. Annyi javaival áldotta meg a' jól tévő természet ezt az országot, hogy nemtsak ma-

goknak a' lakosoknak, hanem más szomszéd tartományoknak szükségére is elegendők. Kiváltképen sok javaival szokott élni a' Német Birodalom, a' hova a' bőldog és tsendes időkben, esztendőnként két sőt három száz ezer darab ökröt, juhot és lovat is, igen sok búzát, gabonát, mézet, viaszt, marha bőrt, fagygyút, válznat, építésre való fát, anis magot, kőményt, potast, avagy hamuzsirt, 's több effelé dolgokat küldöttek, nemcsak Német Országba, hanem Angliába, Hollandiába, Dániába és Svéciába is, mellyeknek árán, mivel magoknak sem fabrikáik és manufacturáik, sem hires mestereik nem vóltak, posztót, selyem és szőr matériát, és mindenféle luxushoz való portékákat vittek vizsza hazájokba. Igy vólt Lengyel Orzágnak dolga a' revolutio előtt, most pedig nemcsak semmi gabonát, szarvas marhát, 's egyéb fent le irt productumokat nem adhat a' szomszéd nemzeteknek, sőt kéntelen mindennapi kenyérét is idegenektől venni, szánto vető földjei miveletlenek, lovát, ökrét, tehenét, juhát, sertését, rész szerént magok a' confoederátusok el ragadozták, rész szerént, az Országban fekütt idegen hadi népek meg emészttettek, és vagy igen keveset, vagy épen egy fillért sem fizettek azokért. Ezen nyomorúságot meg tetézte a' Warsóviai úgy nevezett nemzeti Tanátsnak végzéséből készitetett 60 millió papiros pénz, mellynek a' revolutiónak meg fojtatása után semmi hasznát nem vehetvén a' kereskedők, mind kész pénzeket, mind hiteket egészlen el vesztették.

Török Birodalom.

Descorches polgár helyett *Vergniak* rendeltetett a' Konstantzinápolyi Fr. követségnek folytatására. El fogadására fényes készülék tétetnek, és a' mint némellyek okoskodnak, ekkor világosan meg fogja esmérni a' fényes Porta a' Fr. republikának valóságát, és mástól nem függését, mellyén a' Prussiai követ is nagyon munkálódik,

Konstántzinápolyban is tudva vagyón, hogy Oláh Országnek határain számos Orofz seregek gyüllőnek öfzve, és hogy mindennap szaporodjanak, melly miatt nem kevés félelemben, és szorgalmatosságban vagynak a' musulmanok. Sokan azzal biztattyák magokat, hogy a' mind Török Országban, mind az Orofz Birodalomban úralkodó nagy szükség miatt, akár mint tétessenek a' hadi készülétek, ki nem üthet a' hadakozásnak langja. *Smirnában*, Nátoliának igen nevezetes és gazdag kereskedő városában kevés idővel ennek előtte világos nyomai tapasztaltattak a' dög halálnak. — A' *Konstántzinápolyba* menő, 's onnan másuvá küldetett kurok gyanúságba ejtették a' musulmanokat az iránt, hogy a' fényes Pörta szoros szövetségre lépett légyen a' Fr. republikával, *Prussidval*, *Svédciával*, *Dániával*, és *Hollandiával*. A' *Spanyól* követnek közbenjárósága által mind a' *Skutari Bassa*, mind a' *Szerviában* elzendetől fogva zenebonáskodó *Alup Bassa* meg engedtettek a' nagy úrral. Az elsőbb olly feltétel alatt, hogy a' hátra lévő közönséges adót, melly elzendetőnként fél millió piásterre megyen, meg fizesse, és 10 ezer recrutát állitson, és küldgyön *Szerviába*; az utólsóbb pedig igen nagy summa pénzt adjon a' Török hadi népnek öregbitésére, és táplálására.

A n g l i a.

Az el múlt hólnapnak végén igen szomorú hírt vettek a' Londoni kereskedők *Amérikából*. — A' *Sz. Vintze* és *Lutzia* szigetekben, nem különben *Grenádában* veszedelmes zenebonák támadtak. A' *Sz. Vintze* szigetében nemtsak az, hogy minden plántákat öfzve rontottak, hanem ennek felette minden fejer lakosokat is meg öldöstek az Indusok. *Sz. Luczia* szigetét el foglalták a' *Frantziák*, és már *Grenádát* is fel kérték 's kétség kívül ekkor meg is hódoltatták, minden fekete lakosokat szabadosokká tettek, és fel fegyverkez-

tették. A' republikánusok közül 1500 ember szál-
lott ki *Antigóban*. *Hügue Victor* Frantzia nem-
zeti képviselő *Guadeloupe* szigetében egy hir-
detményt tétetett közönségessé, mellyben töké-
letes szabadságot ígért a' Convent képében azok-
nak az Indusoknak, a' kik fegyvert fognak a' Fr.
respublika mellett. Miveligen nyomorgatták őket
az Anglusok, sokkal többen engedtek tanátsának,
miat sem maga reménylette volna. Az Anglus
király egy adressét küldött *April*, közepén a' fel-
ső és alsó Parlamentomoknak, mellyben azt ki-
ványa töllök, hogy szerezzenek pénzt a' Wallisi
hertzeg adósságának ki fizetésére, és udvari fé-
nyességének illendöképen való fel tartására. Igen
nagy láрма esett az alsó Parlamentomban e' do-
log miatt, sokan a' tagok közül azzal hizelked-
vén magoknak ennekelötte, hogy azon adósságot
önnön maga a' király fogja le takarítani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Stanley úr fel olvastatta az 1787-ik és más
több esztendőkbéli illyetén értelmü követségeket,
mellyekben ígéret tétetett, hogy a' Wallisi her-
tzeg adósságainak ki fizetésére többé hasonló fel-
tételek elő nem fognak fordulni. Önnön magának
a' hertzegnek érzékenységére bizom, úgymond
Stanley úr, ha vallyon tanátsos é a' mostani szük
és criticus időben újabb terheket rakni a' nép
vállaira — többet nem szóllok, ne hogy sértése-
re legyek a' Wallisi hertzeg ditsösséges rangjának.
Pith minister önnön maga is sajnállani láttatott,
hogy illy kedvetlen fel tétellel kellett a' Parla-
mentom eleibe menni, de úgymond ő, illő meg-
gondolni, hogy nem mingyárt, és nem egyfers-
mind, hanem apródonként akarjuk azon adóssá-
got ki itani. Hogyha méltóságához illendő mó-
don akar a' hertzeg élni, minden adósságtól üres-
nek lenni kell nékie, és az ígértetendő summa is
felül nem fogja haladni a' korona örökösnek ren-
deltetni szokott summát. — Végtére *Május*. 11-ik
napja rendeltetett ezen tárgynak szorossabb meg-
vizsgálására.

Gr. *Fitzwilliam* előbbi Hyberniai vice királynak onnan lett hirtelen való vizíza hivatása nagyon figyelmetessé tette a' felső Parlamentot. Világos dolog, *úgymond ő*, hogy ez ok nélkül nem lön, jól tudják a' Lordok, de tudom én is, hogy engemet okoznak a' ministerek, én pedig ellenkezőt állítok. Leg jobb léfzen engemet kérdőre venni, és törvényessen nyomózni tselekedeimet, kiváltképen azért, hogy ez nem egy magas embernek, hanem a' Publikumnak ügyét érdekl. *Grenville* ezen fel tételnek ellent akart állani, ellenben a' több Lordok igasságosnak itélvén *Fitzvilliám* kivánságot, sürgettek, és végbe is vitték azt, hogy azon tárgynak nyomozása meg határozottassék.

A' múlt hólnapnak 20-ik napján tartatott Hyberniai parlamentális gyűlésben nagyon sürgette *Grattán* úr a' Hyberniai *Fox*, hogy azon országnak jelenvaló környülállásait venné gondolóra a' Parlamentom, és vizgáltatná meg a' *Fitzvilliám* előbbi vice király vizíza hivatásának okait. Az e' miatt támadott lárma egész ejfélig tartott, végtére a' ministeriális részén kívül, mindnyájan meg egyeztenek abban, hogy a' Londoni kabinet bé nem tellyesítette ígérétét. Itt állok, *úgymond ő*, hogy ellenségeim vádjai ellen magamat mentsem, és hazámnak jussait óltalmazzam.

Frigyes Belgyiom.

Daendels és *Dümonceau* Frantzia Generálisok, kiknek mind kettőjöknek a' Hollandiai republika hadi szolgálattyaiba kellett volna állani, reménytelenül Párisba mentek. Oda hivatott *Zee-landiának* kormányozója *Blondeau* Generális is. Közönséges szó belzéd Hollandiában, hogy az ott lévő Frantzia ármádiának ismét *Pichegru* Generál léfzen fő vezérjévé 's a' t. Mind ezekből sok változásokat képzelnek magoknak a' Batavusok.

A' Hollandiai ármádiának organisátioja, az

az, új lábra való tételése, sok nehézségekkel va-
gyon öszve kaptasztatva, 's e' miatt Juniusnak
18-ik napjára halasztatott. Nagy része ezen ne-
hézségeknek onnan foly, hogy tsak nem fele a'
tiszteteknek le akarja a' szolgálatot tenni, kiknek
helyeiket ki pótolni nem egy könnyen lehet.

A' Fr. respublica 130 millió forintot kíván
a' Batavusoktól a' miattok kezdődött hadakozás-
ra tett költségnek ki pótolására, a' melly sum-
mából mingyárt az első terminusra 20 milliómot
le kell fizetni. A' conföderációra ügyelő com-
missió egy hirdetményt tétellett közönségessé,
melly által a' nemzeti gyűlésnek hová hamarabb
leendő fel állítására hivattak a' Batavusok. —
van Spaan a' *Lissabon*ban lévő *Hollandus* követ
vizfiza hivatott; hanem meg parantsoltatott nékie,
hogy jelentse magát a' királyi udvarnál, 's adja
tudtára, hogy nem más indító okból hivattatik
ő onnan vizfiza, hanem hogy más követ küldet-
tessen helyére. — *Bonnant* Fr. Generális *Middel-*
*burg*ba érkezvén, mingyárt tudósította a' *Zelán-*
diai Státusokat, hogy ő azon tartománynak el-
lenségétől való védelmezésére küldetett légyen oda.
A' *Helvécziai* regementek továbbá is állandóan
meg fognak a' *Hollandiai* respublica szolgálattya-
ban maradni; ellenben igen nagy a' *desertio* a'
Hollandus seregek közt, mellynek meg akadá-
lyoztatására hafznos rendeléseket tett a' hadi dol-
gokra ügyelő commissió. Azok a' *Hollandus* ha-
jók, a' mellyek a' *Spanyól Ország*i kereskedők
számára hoztanak *Amérikából* portékákat, hanem
a' többivel együtt le tartóztatnak az *Anglus* kikö-
tő helyekben, szabadon botsátattak. Mivel a'
Hollandus kikötő helyekben le nem tartóztatnak
a' *Spanyól* hajók, és portékák, azzal hízelted-
nek magoknak a' *Batavusok*, hogy az ő *Spanyól*
kikötő helyekben le tartóztatott hajóik is szaba-
don fognak botsátatni. A' *Német Ország*ban járó
posta út, melly a' *Frantziáknak* *Hollandiába*
lett bé nyomulások után egészlen bé rekesztelett,

következésképen a' kereskedés is meg akadályoztatott, már most fel vagyon nyitva, és elsoben is Hamburgba mentenek a' le petsételtetett levelek. Ellenben az Austriai tartományokban jövő levelek ennekutánna is fel fognak törtetni, és meg vizsgáltatni. Valamint a' Frantziák, úgy a' Bata-vusok is a' polgári contractus, az az egygyezés közé akarják a' házasságot számlálni, és a' mint eddig, úgy ennekutánna is a' helységeknek polgári előjárói előtt fog a' párosítás végbe menni.

Olasz Ország.

Azon panaszolkoznak a' *Génuai* levelek, hogy a' Pedemonti hertzegeben lévő Cs. K. armádia által vonatott kordon, és az által a' Szárdiniából oda hordatni szokott gabonának, és eleségnek meg akadályoztatása miatt. érezhetőképen öregbül azon republikában is a' szükség. Az is öregbíti a' *Génuai*aknak szorgalmatosságokat, hogy a' Cs. K. seregek mind jobban jobban közelitenek feléjük, 's látogatásokra menni igyekezni láttanak. Az Olasz Országi Fr. armádiánál sok meg jobbitások tétetnek, és valamint a' polgári társaságokban, úgy a' hadi dolgokban is el töröltetik a' *Roberspiere* alkotmánya. *Génuában* is közönségesen beszéltetik a' *Spanyolok*, és Frantziák közt végbe ment békesség, és hogy amazok az utólsóbbaknak engedték volna a' Sz. *Sebestyén* ki kötő helyet. A' múlt hólnapnak 27-ikén a' *Livornói* ki kötő helybe ment bé a' *Hotham* Anglus admirál kormánya alatt lévő flotta, minekutánna egynéhány hetekig a' Frantzia partok körül olalkodott, de semmi alkalmatosságot nem talált volna a' Fr. flottával való öszve ágaskodásra. Egy Anglus fregátta, az *Argus* nevezetű, *April*. 28-ikén jutott bé a' *Livornói* kikötő helybe, és azt a' hirt vitte oda, hogy a' *Tuloni* kikötő helyben mulató Fr. flotta 20 linea hajóból, 12 fregattából, és ugyan annyi kissebb rangú hajóból áll.

Frantzia Ország.

Lyonban egy guilotinirozott kereskedőnek az özvegye két hónappal ennekelőtte ismét férjhez ment, azomban értésére adatván, hogy elsőb férjét a' mostani férje vádolta légyen el a' birák előtt, mérgében egy kútba fojtotta magát. *Máj. első* napján azt parantsolta a' köz bátorságra ügyelő Commissiónak a' Convent, hogy azokat, a' kik vagy szóval, vagy írásaik által a' nemzeti képviselőknek tekintetét kissebbiteni kívánnják, fogatassa meg, adatassa a' revolúciónális szék kezébe, és örökre küldetesse ki a' Fr. republikának kebeléből. A' hazájokba vizsza' ment emigránsok felől is az a' végzés hozatott, hogy leg ot-tan fogattassanak el, 's íteltessenek meg az elő-bi törvények szerént. A' múlt *Aprilisben* 179 millióra ment a' Frantzia republikanak jövedelme, ki adása pedig, avagy költsége 817 millióra; és így 637 millióval töbre ment a' ki adott költsége, mint a' bé vett jövedelme. A' nevezett hónap-nak 28-ik napján két millio livrát rendelt a' Con-vent a' tudományokra; 600 millió a' Frantzia armádiának táplálására; 10 milliót a' közönséges munkákra; 80 milliót a' szegénységnek fel segél-lésére; 70 milliót a' transportokra; 20 milliót a' tengeri dolgokra, és kolóniákra, és 30 milliót a' fegyver, és puskapor készítésre ügyelő Commis-siókra. A' Fr. ártilléria nyóltz gyalog, és ugyan annyi lovas seregekből fog ennekutánna állani, a' tenger partyán vigyázó pattantyúsoknak szá-ma 14 ezer emberre izaporitatott. A' *Rysseli* kör-nyéken ellenség által meg károsítatott helységek-nek egy millio, 300 ezer livrát ajándékozott a' Convent.

Egy furtsa elméjü, fortélyos, és a' mint lát-tatott, hiv spionnya volt a' Rénusi Fr. armádia vezérjének. Midön utolsó jelentését tette volna, szerentsétlenségére egy szökött Prussus katona oda jutván, fel adta a' Fr. Generálisnak, hogy az

a' spion nemtsak nékie, hanem a' Prussusoknak is hasonló szolgálatot tett. Legottan meg visgáltatván egy olly passus taláztatott felső köntösének béllése közt, melly a' *Hohenlohe* örökös herczeg keze írása által vala meg erősítetve. Ezen Prussus szökött katonának 600 livrát ajándékozott a' Convent.

Most ugyan meg lehető tsendesség vagyon Páris városában (így szól egy oda való közönséges levél); mindazáltal, hogyha továbbis szüksége lészzen a' kenyérnek és eleségnek, lehetetlen a' hamvában gerjedő zenebonának szikráját megfojtani. Mi lehet, így szól ez a' közönséges levél, a' jelenvaló rendtelenségnek, békételenségnek, és zürzavarnak valóságos kútfeje? Nem egyéb a' jó igazgatásnak nem lételénél, mivel, a' mint *Thibeaudau* közönségesen megmondotta, minden parantsol, senki sem engedelmeskedik; mivel semmi helyes finántziánk nintsen; mivel még most is sokan taláztatnak ollyanok, a' kik örömet ismét fel akarnák az öldöklő alkotmányt állítani; mivel még most is sok semmire kellő ember ül a' kormányon; és mivel senki sints a' maga illendő helyén. Sokan törvényt tesznek, a' kik jobban értenek a' kaptához mint a' törvényekhez; sok hajós kapitányaink vagynak, a' kik jobban értenének a' haj fodorításhoz mint a' hajó kormányozáshoz; sokan birói székben ülnek, a' polgároknak tehetségeikről, vagyonaikról ítéletet hoznak, azomban még tsak olvasni sem tudnak. Mind ezek a' valóságos fundamentom nélkül szütkölködő kormánynak következései. A' dolgoknak természeti rendje és esmérete fel forgattatott, e' miatt semmi bizodalma nintsen a' népnek az előjárókhöz, a' melly mindazáltal el kerülhetetlenül szükséges a' köz Jónak eszközlésére. Mind ezeknek meg orvoslásokra szükség mennél előbb olly kormányt fel állítani, a' melly vífza szerezzé a' népnek jussait, és a' Conventet is alkalmas-sá tegye hivatalbéli kötelességeinek gyakorlására.

A' hatalomnak sokasítása, a' függetlenségnek példázoló képe, mellynél nintsen veszedelmesebb mérge a' szabadtságnak, és tsupa tyrannismus. Valameddig ez a' zürzavar meg nem szünik, addig semmi egyaranyú nyomúságot nem lehet a' Fr. republikában reményleni 's a' t.

April. 28-ik napján tartatott gyűlésben ismét elő fordult a' meg öletett hazafiak jószágaiknak vizsza adatásokról való intézet. *Dourset* a' többi közt nagy tüzzel védelmezte az emberiségnek, és igasságnak ügyét; fontos okokkal megmutatta azt, hogy azoknak confiscált jószágaik igasságtalanság, és ártalmas legyen a' közönséges szabadtságnak. A' vétek, *úgymond ő*, és a' virtus személyes tulajdonságok, hát ugyan meg lehet é a' magzatokat szütleiknek vétkeikért büntetni? 's a' t.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é c s.

Ismét egynéhány regimentbéli vitézeknek neveik jegyeztettek fel, a' múlt szerdán költ Bétsi diáriumban, a' kik tudniillik különös vitéz tetteikért arany és ezüst érdem pénz nyeresre méltóknak lenni ítíltettek a' Fels. Cs. K. hadi Tanács által. Ezek között a' *Splényi* magyar gyalog regimentjéből valók is vagynak egynéhányan, úgy mint *Veres Mihály* vice káplár, a' ki a' véle egygyütt el fogattatott és meg sebesítetett *Sánta* hadnagyot a' Frantzia lovas vadászok kezéből ki mentette, és két *Royal Saxe* regimentjéből való huszár által segítettén, néhány lovas vadászkat megölt, és maga is szerentséssen ki szabadult a' veszedelemből. — *Kováts András és Dávid Ferentz* köz emberek hasonló érdem pénzt nyertenek. Az utólsóbb az által tette arra magat érdemessé, hogy midőn az el múlt Májusnak 24 ik napján a' *Splényi* regimentje az ellenségre rohant volna, egy Fr. zászló tartót meg ölt, másikat el fogott, és így egyszermind két zászlót nyert, 's e' miatt egy egéiz Frantzia sereg le hánytva fegyverét.

Hadi Környüldállások.

Önnön magok a' táborozó seregek sem tudják, miben legyen dolgok, háború vagyon e' vagy békesség, és olly nagy tsendesség vagyon mind a' két részről, mintha ellenség se volna a' Rénus bal partyán. A' Párisba küldetett Kolóniai deputátusok közül egyik, úgymint, *Dumont* polgármester vizfza jött a' nevezett városba, még pedig fontos dolgokkal meg terheltetve, mellyek még eddig tudára nem adattak a' Publicumnak.

Egy Manhejmi tudósítás szerént, e' folyó hónapnak 4-ikén, egy Stafféta küldetett oda *Monachiumból* azzal a' parantsolattal, hogy az induló félben lévő Palatinátusi contingens sereg továbbbi parantsolatig állapotjon meg, mellyből békességet reménylenek a' tsendességet óhajtó lakosok. Azonban még is most is készülnek a' Frantziák. *Rheingenheim* előtt nagy sántzot hánytak, 's ágyúkkal meg rakták; a' *Mundenhejmi* töltesen egy régi battériát meg újítottak, 's két nagy öldöklő torkos szerfzámot vontak reája, a' töltésen is szüntelen dolgoztatnak, nappal parasztokkal, éjjel pedig katonákkal. *Májusnak* 5-ikén 16 tábori ágyúk, sok munitziós és tár szekerek mentek *Mutterstadból* *Frankenthálba*, a' következő nap még többek követték.

Elegyes Tudósítások.

A' Nizzai Grófságban lévő Frantzia Generális *Scheerer* azzal kérédik a' Conventhez küldött levelében, hogy az ő kormányára bizatott armádia, már is egynéhányfzor diadalmaskodott a' *Pedemonti* seregeken. — A' Párisi pennák derekasán marczonegják a' mostani nemzeti képviselőket. — A' Bási nagy Tanács 400 livrát akar költsön fel venni gabona vételre, 's most veszi észre abban tett hibáját, hogy az életnek ki hordását megengedte az el múlt elztendőben. Most már azzal

menti magát, hogy nem láthatta előre a' mostani uralkodó közönséges szükségét. — Azt bezzélik a' Londoni levelek, hogy oda is egy Frantzia biztos küldetett az oda való ministerium pulszának, az az, verő ere dobogásának meg vizsgálására, és ki tanulására, hogyha vagyon e' hajlandóságá a' békességre avagy nints? Lord *Fitzwilliam* Hybérniának előbbi vice királlya *April*. 22-ikén audientzián volt a' királynál; és egézflen ki nyilatkoztatta a' nevezett országnak mostani állapotját. *Párisban* most több kenyér el fogy egy nap, mint *Londonban* 3 nap alatt; ellenben *Londonban* több hús még emésztenek egy napon, mint *Párisban* 8 nap alatt. Talán, sohol e' világon együgyűbb temetésnek módja nints, mint most *Párisban*. A' holt testet, mellynek koporsóján egy három színű záfzló vagyon, négy ember viszi, és egy Commissárius kíséri. Ezek gyakorta meg szoktak a' kortsma házak előtt pihenni, 's azokba bé menvén, a' meg hólnak egészségéért néhány kantsó bort, vagy üveg pálinkát ki ürsíteni. — Igen épületes temetésnek módja! — A' Párisi alifzonyok meg únván a' kokárda hordást, mind le hányták magokról.

Magyar Ország.

Sopron 13. Máj. Miolta dolgaim miatt itten tartózkodom, egyik mellesleg való foglalatosságom az itt való jelesebb műhelyeknek meg tekintése, mellyekről egy két szóval a' Magyar Kurirban emlékezni nem fog ártani. Nevezetes, és még nagy részében Hazánkban nem is látott *mosztony* (ezt a' szót nem értem, soha se is hallottam, a' Párispapai szó-tarában sem találom fel) a' harisnya szövő szék. Itt nálunk egy Német Országból eredett, és Saxóniában tanult mester telepedett vagy két esztendővel le. Három *mosztonnyait*, mellyek a' harisnya finom, vagy vastagabb létére nézve vagynak rendelve, Saxóniában készítette,

's kerültek néki mint egy 600 forintyába. Munkájának folyamattya naponként jobbul.

Másik a' melly hasonlóképen emlékezetet érdemel, a' borkö főző mihely, mellyet itt *Krueg* nevezetű polgár állított fel, 's a' melly nemcsak Hazai, kivált tájékunkbéli termést munkál fel, hanem olly portékát is ad, a' mellynek mind patikáriusok, mind festők egyaránt hasznát vehetik. Leg többet Posonnak és Pestnek küldöz el, 's ezen el múlt első esztendejében munkájának, a' melly ritkaság, nem vesztett. A' Magyarok geniússa szerentséltesse igyekezetét!

Harmadik, a' melly még tsak kézfülöben vagyon, a' már előre is esméretes Nádméz főző mihely. Ez mind érdemére, mind költséges voltára, mind szélesen terjedő tzellyára nézve majd minden egyéb nálunk próbált igyeketeket felül halad. A' főző kementzének építése derekasan foly, és tsak a' télnek hozfizu volta hátráltatta tökéletességre lett menetelét. Maga az épület az helyel egygyütt 35 ezer forintokba került. — Az a' helyés rendelés tétetett az intézetnek érde- mes Directorától, hogy a' ki körülötte valami tiztséget viselni akar, actiaiból egynéhányat meg vegyen, hogy úgy magok a' tiztviselők is szorosan az intézetnek elő mozdításához legyenek magok hasznok által köteleztetve. Még eddig úgy látzik mindenféle személlyek elegen jelentik magokat mind az actiák meg vételekre, mind a' hivataloknak kívánására, úgy hogy az utólsókra az első rendbélieknek szük volta miatt nem fog a' Director alkalmatlan személlyeket választani kéntelenítettni. Reménylik az intézetnek vigyázói, hogy leg alább Juliusban az idén tsak ugyan el kezdhetik a' főzést. — Még egy jegyzést hazafüli kötelességemnek tartom ezen hír adáshoz hozzá ragasztani, mellyet még eddig az újságok ki nem hirdettek, 's a' melly minden Magyar előtt tizteltetessebbekké teszi ezen intézetnek kezdőt, 's ma-

gát az intézetet kellemetesebbé. Semmiféle mes-
ter, vagy munkás, vagy eszköz, vagy termés, és
az építéshez való dolog benne részt nem vehet,
's nem használtatik, ha csak nem Magyar Ország-
gi, hogy így az egész intézetnek minden haszna
Hazánkra, 's úgy is e' részben szükölködő nem-
zetünkre hárámollyon. A' kölzén bányáról és Spa-
nyol viafz készítő mülhelyről máskor.

Utóllýára két szomorú újságot kell jelente-
nem. Ma egy hete egynéhány lovat vitt itt ná-
lunk a' fejer ló vendégfogadósnak házi szolgája
az úsztatóba, és ittas lévén belé hengeredett, 's
belé fúlt. Ugyan azon napra következet éjjel egy
ittas posztó metzö nyelig ütötte a' kést mellyé-
be, de még eddig él. A' következett pénteken,
egy hasonló erköltsü polgár agyon akarta lönni
testvér hógát; de a' puska el nem sülvén mások
érkeztek szegénynek segedelmére. 's a' t.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Austriai Belgium.

Egy *Brüszszeli* levélben ezeket olvassuk. —
Az itt lévő, és hazánkat mostan kormányozó Fr.
nemzeti biztosok, a' Frantzia kalendárium sze-
rönt minden tizedik napot meg ünneplenek, 's azo-
kon a' körülállásokhoz illő közönséges beszé-
det tartanak. *Germinálnak* harmintzadik (Apri-
lisnek 19-ik) napján tartatott a' Stoicismusnak in-
nep napja, mellyen a' Fr. respublika, és Prussiai
király közt végbe ment békesség is ki hirdette-
tett. Minden polgári és hadi tizt viselők fel gyül-
löttek a' közönség házában, 's onnan processió-
ban mentek a' józan okosság templomába, holott
a' Stoicismusról, ennek valóságos eredetéről, és
alkotmányairól, 's végtére a' fellyebb említett bé-
kességről hofzfas oratiót mondott egy nemzeti
képviselő, mellynek végződése után tapsolással
nyilatkozattatta ki a' jelenvaló sckaság maga örö-
mét. Az itt fekvő katona örizet fegyverbe öltöz-

ve gyüllött fel a' szabadság piatzára, holott egy-
néhányszor tüzet is adott.

Sok Fr. fregátták mentek *Flandriának* tengeri partjaihoz, azon Angliai flotta után való olalkodásra, a' melly a' *Dünkerkai, Calaisi, Boulogni,* és *Havre de Graci* kikötő helyeket sokáig blokirozta, az az, bé zárva tartotta, és a' *Dünkerkai* kikötő helyből ki ment 30 kísérő hajóknak felét el is rablotta.

Az *Ems* vizénél védelmezőleg fogja magát tartani a' Fr. ármádia; nagyobb ereje pedig *Luxenburg* és *Moguntzia* ellen parantsolatott marsirozni. Hogy el ne felejtsük, a' vén *Bender* feldmarsál minapi halottaiból fel támadván, még most is életben, épségben, és egészségben vagyon. — Halálának hire abból támadott, hogy a' *Luxenburgi* kormányozó polgármester meg holt. A' *Hollandiai* respublikához tartozó *Flandriában* lévő erősségek, úgymint, *Sluis, Sas van Gent, Philippine, Ysedyke, Axel,* és *Hulst* a' földig rontattak; és mind kö falaik, mind kapuik felhányattak. Azok a' 80 ágyúk, mellyek a' múlt Novemberben *Kotterdamban,* és *Gröningában* le tartóztattak, és el foglaltattak a' Fr. seregek által, *Hollandiából* *Antverpiába,* onnan pedig Fr. Országba küldettek. Egynéhány ezen ágyúk közül *Hágában* öntetett az Anglus seregeknek számára.